

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 1519/19-20-01/2023

Датум: 07.11.2023.

БЕОГРАД

**ПЛАН ДОНОШЕЊА СРПСКИХ СТАНДАРДА
И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА
ЗА 2024. ГОДИНУ**

Намерно остављена празна страница.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Овај план представља синтезу 181 појединачног плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину које су припремиле комисије за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисије за стандарде) Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт). Од укупно 181 радног тела које ће бити укључен у процес доношења стандарда (видети табелу 1), 161 се односи на комисије за стандарде (ознака: KS), 9 на поткомисије (ознака: PKS), док за 11 области стандардизације преузимање страних докумената ће обавити Стручни савет за опште области стандардизације (ознака: SS1) и Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике (ознака: SS2).

Институт је од 1. јануара 2017. године постао пуноправни члан европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC. Комисије за стандарде се од тог датума придржавају рокова и фаза у паралелној изради и гласању на радне документе европских стандарда, а посебно гласања у фази јавне расправе и фази завршног гласања.

Свака комисија за стандарде је свој план за 2024. годину припремила на основу стручних основа за израду програма рада и годишњег плана рада комисија за стандарде за доношење српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину, као и Програма развоја Института за период 2022-2024, узимајући при томе у обзир потребе привредних субјеката, органа државне управе, тела за оцењивање усаглашености, научно-истраживачких организација, образовних установа и других заинтересованих страна, чији представници учествују у раду комисија за стандарде. Имајући у виду одређење Републике Србије за прикључење Европској унији и обавезе Института које произлазе из тог контекста, односно из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC, појединачни планови комисија за стандарде у потпуности су усаглашени са плановима рада европских техничких радних тела у чијем раду представници Института учествују, односно чији рад прате.

Овај план је израђен по методологији по којој су приказане планске категорије три фазе израде српских стандарда, и то: нацрти стандарда, дефинитивни текстови нацрта стандарда и објављени стандарди.

Садржина овог плана је подељена и приказана у три прилога односно посебна табеларна дела, који следе после ових уводних

напомена и заједничког резимеа, од којих је сваки део уређен по областима стандардизације, тј. по надлежним комисијама за стандарде.

Први део плана (Прилог 1, 4 странице) садржи информације о стандардима и сродним документима које Институт намерава да донесе или мења у 2024. години, а који нису настали идентичним или еквивалентним преузимањем међународних или европских стандарда. Другим речима, први део плана садржи само пројекте нових изворних српских стандарда, тј. стандарда који нису идентични или еквивалентни европским и/или међународним стандардима, од којих се неки доносе први пут, а неки представљају измене или ревизије раније објављених српских стандарда. Овај део плана усклађен је са захтевима Уредбе 1025/2012 Европског парламента и Савета, о европској стандардизацији и Уредбом (ЕУ) 2022/2480 о измени Уредбе 1025/2012 у погледу одлука европских организација за стандардизацију које се односе на европске стандарде и европске сродне документе.

Други део плана (Прилог 2, 66 страница) састоји се из дела 2.1 у коме су набројани европски и међународни стандарди које ће Институт методом превођења донети на српски језик, и дела 2.2 у коме су набројани међународни стандарди који су на захтев заинтересованих страна унети у план, а које ће Институт преузети у национални систем стандардизације методом прештампавања.

Трећи део плана (Прилог 3, 723 странице) садржи само пројекте нових српских стандарда и сродних докумената који за основу имају европске стандарде одн. европске радне документе, који су, на основу тренутно доступних информација, у разним фазама развоја. Неки од тих европских стандарда ће бити објављени у 2024. години и Институт ће их преузети у роковима које су прописале европске организације за стандардизацију CEN и CENELEC, а неки ће у 2024. години бити у нижим фазама развоја (фази нацрта европског стандарда за јавну расправу и фази коначног текста нацрта европског стандарда) и обавеза Института је да паралелно гласа на та европска радна документа и да их преузима као српска радна документа.

Поред ознаке сваког српског стандарда, односно сродног документа, по правилу, у плану је дата ознака европског или међународног стандарда са којим се врши усаглашавање, тј. документа који представља основу за израду српског стандарда, односно сродног документа.

Поред тога, планиране фазе израде српских стандарда и сродних докумената исказане су по месецима календарске године.

Скраћенице које се користе у овом плану имају следећа значења:

NA – нацрт српског стандарда или сродног документа (документ настао уобличавањем преднацрта у складу са одредбама релевантних упутстава, на којем је извршена унификација и који се, одлуком комисије за стандарде, ставља на јавну расправу);

DT – дефинитивни текст нацрта српског стандарда или сродног документа (документ настао на основу нацрта и примедба и предлога достављених у периоду јавне расправе које је комисија за стандарде усвојила и који одлуком комисије за стандарде добија сагласност за објављивање);

10.99 – предлог новог пројекта – потфаза одлучивања у којој комисија за стандарде доноси одлуку о прихватању предлога за нови пројекат;

30.60 – потфаза о завршетку рада одн. изјашњавању комисије за стандарде о нацрту српског стандарда на српском језику

40.20 – почетак јавне расправе – потфаза јавне расправе која означава почетни временски период за давање примедби на нацрт стандарда;

40.60 – завршетак јавне расправе – потфаза јавне расправе која означава крајњи датум достављања примедби на нацрт стандарда;

50.60 – потфаза у доношењу стандарда ради завршетка поступка одобравања дефинитивног текста нацрта српског стандарда;

60.60 – завршна потфаза у доношењу стандарда која започиње језичком редактуром и графичким уређивањем дефинитивног текста нацрта стандарда у случају да су примедбе у поступку јавне расправе условиле измену текста, а завршава се објављивањем решења о његовом доношењу у гласилу Института и на интернет- страници Института;

sr – српски стандард или сродни документ који се објављује на српском језику;

en – српски стандард или сродни документ који се објављује на енглеском језику.

izv – изворни српски стандард или сродни документ;

PP – српски стандард или сродни документ настао методом превођења европског или међународног стандарда, односно сродног документа на српски језик;

PR – српски стандард или сродни документ који се објављује на енглеском језику, а настао је методом прештампавања европског или међународног стандарда, односно сродног документа;

PS – српски стандард или сродни документ који се објављује на енглеском језику, а настао је методом проглашавања европског или међународног стандарда, односно сродног документа.

Нови српски стандарди и сродни документи, као и ревизије објављених српских стандарда и сродних докумената доносе се по истом поступку.

Ознаке комисија за стандарде усклађене су са ознакама техничких комитета Европског комитета за стандардизацију (CEN), Европског комитета за електротехничку стандардизацију (CENELEC), Међународне организације за стандардизацију (ISO), Међународне електротехничке комисије (IEC), као и са ознакама поткомитета Здруженог техничког комитета ISO/IEC JTC 1 (Информациона технологија).

Нацрт овог плана, са свим припадајућим деловима, утврђен је на седници Стручног савета за опште области стандардизације одржаној 28.09.2023. године и седници Стручног савета за стандардизацију у области електротехнике одржаној 4.10.2023. године.

Предлог обједињеног плана Института утврђен је на 186. седници Управног одбора Института, која је одржана 17.10.2023. године, а постављен је на интернет-страницу Института 18.10.2023. године.

План Института је донет на редовној седници скупштине Института која је одржана 07. новембра 2023. године и постављен је на Интернет-страницу Института 07. новембра 2023. године.

РЕЗИМЕ

У 2024. години Институт планира рад на укупно 3.508 српска стандарда и сродна докумената, од којих ће 263 бити на српском, а 3.245 на енглеском језику (видети табелу 1). Од тог броја, неки ће бити завршени само до фазе нацрта, неки до фазе дефинитивног текста нацрта, а неки до фазе стандарда (објављеног документа).

У складу са примењеним планским категоријама, у 2024. години планира се израда 1.146 нацрта, 1.483 дефинитивна текста нацрта, као и да се објави укупно 1.444 српска стандарда и сродна документа (видети табелу 2). У току 2024. године очекује се одступање у реализацији плана за 2024. годину са следећим пројекцијама: број нацрта стандарда већи за 12 %, број дефинитивних текстова нацрта стандарда већи за 26 % и број објављених српских стандарда већи за 29 %. Разлог овог одступања је актуелно усклађивање са променом начина приказа планираних фаза развоја европских стандарда у европским организацијама за стандардизацију. Од 221 стандарда на српском језику на којима се планира рад у разним фазама развоја у 2024. години, започеће се рад на превођењу 163 стандарда, а остали су започети у претходном периоду и доспеће у фазу објављивања у 2024. години. Од укупно 263 документа на српском језику у разним фазама, у 2024. години планира се објављивање 221 стандарда и сродног документа на српском језику (видети табелу 5). Од тог броја, у Одељењу за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај планирано је да се објави 78 стандарда, у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде 97 стандарда, Одељењу за електроенергетику и електронику 32 стандарда и Одељењу за телекомуникације и информационе технологије 14 стандарда.

Анализом најпродаванијих стандарда у Институту у 2022. години као и у првој половини 2023. године који су објављени као српски стандарди на енглеском језику, у план за 2024. годину за опште области стандардизације унето је 15 европских стандарда који ће се донети на српском језику.

Од докумената који се уносе у план, 98 документ је идентичан са међународним стандардима и сродним документима, а планира се рад и на 17 изворних српских стандарда, као резултат преиспитивања и доношења одлуке о ревизији и/или измени постојећих издања.

Преглед броја српских стандарда и сродних докумената којима се преузимају европски

стандарди и сродни документи по фазама и месецима израде дат је у табели 3, преглед броја српских стандарда и сродних докумената којима се преузимају међународни стандарди и сродни документи по фазама и месецима израде дат је у табели 4, док је преглед броја српских стандарда који се објављују на српском језику дат у табели 5.

У мају 2023. године започете су активности у вези са припремом предлога плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину. У вези са тим, Институт је позвао Министарство привреде, Сектор за квалитет и безбедност производа, које је надлежно за послове стандардизације да обавести остала министарства да доставе листе српских стандарда и сродних докумената које је потребно да Институт обухвати својим Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину, да би служили као подршка спровођењу техничких и других прописа у областима за које су надлежна поједина министарства. Осим тога, Институт је у мају 2023. године на својој интернет-страници поставио позив за укључивање заинтересованих страна у израду плана доношења српских стандарда за 2024. годину а такође је и путем електронске поште послао позив свим заинтересованим странама као што су привредна друштва, друге организације и заједнице, корисници услуга Института, групације и удружења Привредне коморе Србије, чланове Инжењерске коморе Србије, као и друга правна и физичка лица да и они искажу своје предлоге за доношење српских стандарда. Рок за достављање предлога био је 23. јун 2023. године. До тог рока Институту је достављено укупно 8 предлога министарстава, привредних друштава и осталих заинтересованих страна које су релевантне комисије за стандарде анализирале и прихваћене предлоге унеле у план доношења српских стандарда за 2024. годину.

Позвана министарства доставила су Институту своје предлоге за израду српских стандарда у 2024. години који су релевантни за имплементацију техничких прописа, и то:

- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, и
- Министарство рударства и енергетике.

Од позваних привредних субјеката, своје предлоге за доношење српских стандарда за 2024. годину доставило је њих шест. Преглед укупног броја српских стандарда као и области стандардизације које су заинтересоване стране

невеле у својим дописима исказане су у табели 6.1 док је број предлога српских стандарда и сродних докумената од заинтересованих страна који су након анализе унети у план доношења за 2024. годину, дат у табели 6.2 овог документа.

Такође, обавеза Института је да у току 2024. године паралелно преузима све стандарде са листа хармонизованих европских стандарда за европске директиве као што су директива о електричним уређајима за рад на ниском напону (LVD), електромагнетској компатибилности (EMC), безбедности машина (MD), општој безбедности производа (GPSD), лифтовима (LD), личној заштитној опреми (PPE), опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама (ATEX), буци коју емитује опрема која се употребљава на отвореном простору, радио и телекомуникационо терминалној опреми (RTTED), мерним инструментима (MID), као и за све остале директиве које су до сада преузете у правни систем Републике Србије.

У организационим јединицама Института, односно ширим областима стандардизације планира се доношење следећих стандарда и сродних докумената:

У области **рударства и металургије** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: ватростални материјали, челик; племенити метали; бакар и легуре бакра; методе хемијских анализа гвожђа и челика; лаки метали и њихове легуре; испитивања без разарања; механичка испитивања метала; рударство; нафтно рударство; и металургија праха.

У области **машинства** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: високе производне технологије, машине алатке и ситан алат; заваривање и сродни поступци; посуде и опрема под притиском; дизалице, опрема за дизање и континуални транспорт; делови за причвршћивање (навоји, вијци и навртке); технички цртежи, толеранције и зупчаници; гасна инфраструктура, опрема за природни течни нафтни гас; мерење протока флуида у затвореним цевоводима и мерење количине топлотне енергије; уређаји за грејање и грејна тела; индустријске арматуре; гасни апарати; котловска постројења и цевоводи; индустријске арматуре; лифтови, покретне степенице и покретна машишта; безбедност машина; хидрауличне машине и криогена техника; адитивне производње и механичке вибрације и удари.

У области **грађевинарства** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта

стандарда у следећим ужим областима: бетон, армирани бетон и преднапрегнути бетон; гипс и производи од гипса; врата, прозори и грађевинско стакло; топлотна техника у грађевинарству; савремени керамички материјали; геотехника; системи аутоматског управљање и надзора у зградама; географске информације; акустика у грађевинарству; зграде и инжењерско-грађевински објекти; безбедност од пожара - техничке мере безбедности зграда од пожара; елементи за зидање и покривање кровова; снабдевање водом и инжењерство отпадних вода; димњаци; керамичке плочице и санитарна опрема; конзервација културног наслеђа; пројектовање бетонских конструкција; пројектовање челичних конструкција, спрегнутих конструкција од челика и бетона и алуминијумских конструкција; прорачун дрвених и зиданих конструкција; материјали за путеве.

У области **саобраћаја, возила и механизације** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: поштански саобраћај; друмска возила, трактори и машине за пољопривреду и шумарство; машине за земљане радове; мотори са унутрашњим сагоревањем; примене на железници; бродоградња и поморске конструкције; ваздухопловство; логистика, контејнери за транспорт терета и унутрашњи транспорт; светлост и осветљење; безбедност друског саобраћаја и инелигентни транспортни системи; и опрема пута.

У области **хемијских технологија** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: корозија и заштита материјала од корозије металним и другим неорганским превлакама; природни гас; текстил; текстилне машине и помоћни уређаји; еластичне, текстилне и ламинатне подне облоге; заштитна одећа и заштитна опрема; мазива и сродни производи; горива нафтног порекла; лабораторијска опрема; кожа и обућа; гума и производи од гуме; целулоза, папир и картон; боје, лакови и сродне технологије и производи; хемија; амбалажа; пластичне масе и битумен, битуменска везива и флексибилне траке за хидроизолацију.

У области **пољопривреде, прехранбене и дрвне индустрије и шумарства** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: системи менаџмента безбедношћу хране; семе и плодови уљарица, масти и уља биљног и животињског порекла и њихови споредни производи; жита, махуњаче и њихови производи; храна за животиње; млеко и производи од млека; машине за прехранбену индустрију; анализа хране – хоризонталне методе; ђубрива и оплемењивачи

земљишта; микробиологија и биотехнологија; дуван и производи од дувана и упаљачи; машине за обраду дрвета; зачини, чај, кафа и какао; сензорске анализе; чврста биогорива; посуђе и прибор у додиру са храном; плоче на бази дрвета; намештај; и обло дрво и резана грађа - трајност дрвета и производа на бази дрвета.

У области **безбедности, заштите и животне средине** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: одрживост и друштвена одговорност; безбедност и отпорност; опрема за спорт и рекреацију; безбедност дечијих играчака и заштита потрошача; стоматологија; оптика, фотоника и заштита очију; безбедност од пожара; квалитет ваздуха; квалитет воде; квалитет земљишта; козметика; заштита од буке; карактеризација и управљање отпадом; медицинска средства; медицинска средства; заштита од јонизујућег зрачења и нанотехнологије.

У области **општих стандарда** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у области величине, јединице и мерни инструменти; оцењивање усаглашености и менаџмент квалитетом; системи менаџмента заштитом животне средине; менаџмент енергијом и уштеда енергије, туризам и друге врсте услуга.

У области **електроенергетике** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: структура информација, документације и графичких симбола, општи аспекти за снабдевање електричном енергијом, мерење електричне енергије и управљање оптерећењем, феритни материјали и суперпроводност, физичке величине и јединице, безбедност апарата за домаћинство и сличних електричних апарата, управљање и комуникација у електроенергетском систему, парне турбине; проводници за надземне водове; електромагнетска компатибилност, услови околине, класификација и методе испитивања, основни принципи и принципи безбедности за интерфејс човек-машина; обележавања и идентификације; електричне инсталације на бродовима; електрични каблови; секундарне ћелије и батерије; електрична вуча; потационе електричне машине; електролучно заваривање; електрични апарати за потенцијално експлозивне атмосфере; осигурачи; изолатори; одводници пренапона; катодне рендгенске цеви; жице за намотаје; светилке и сродна опрема; алармни системи; заштита од атмосферског пражњења; релеји са ненормираном побудом; енергетска постројења изнад 1 kV; електричне инсталације ниског напона; електрични изолациони материјали; опрема за безбедност електростатичког фарбања и завршне обраде; изолациони материјали у електротехници; високонапонске

расклопне апаратуре и блокови; нисконапонске расклопне апаратуре; струје кратког споја; ветрогенератори.

У области **електронике и телекомуникација** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: енергетска електроника; полупроводничке компоненте; електромеханички саставни делови за електронске уређаје; пијезо-електричне и диелектричне компоненте за контролу и селекцију фреквенција; оптички проводници, каблови, прибор и системи; уређаји са равним екранима; алармни системи, аудио, видео и мултимедијални системи, уређаји и опрема, телекомуникационе технологије.

У области **информационих технологија** планира се израда нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у следећим ужим областима: софтверски и системски инжењеринг; картице и лична идентификација; информатика у здравству и медицини; аутоматска идентификације и обухватање података и електронска размена података, софтверски инжењеринг, примена ИТ у образовању и Интернет, мерење и управљање у индустријским процесима и међусобно повезивање ИТ уређаја.

За производе који су усаглашени са захтевима *хармонизованих европских стандарда* сматра се да су истовремено усаглашени са битним захтевима европских директива новог приступа”, као и директива које се заснивају на „новом приступу”, и зато се такви производи могу слободно стављати у промет на јединственом тржишту ЕУ.

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину планирано је доношење 339 српских стандарда којим се преузимају хармонизовани европски стандарди, чијом применом се остварује претпостављена усаглашеност са основним захтевима европских директива. Поред тога, у току 2024. године преузимаће се сви новообјављени хармонизовани стандарди и то у роковима које дефинишу европске организације за стандардизацију.

До 31. августа 2023. године Институт је објавио 27.256 неелектротехничка српска стандарда и сродна докумената која су идентична са одговарајућим европским стандардима, односно сродним документима које је објавио CEN. До истог датума Институт је објавио 10.784 српска стандарда и сродна докумената у области електротехнике који су идентични са одговарајућим европским стандардима, односно сродним документима које је објавио CENELEC. Поред тога, Институт је до истог датума преузео 1.220 европска стандарда и сродна докумената која је објавио Европски институт за стандарде у

области телекомуникација ETSI. Другим речима, према подацима добијеним 30. јуна 2023. године од европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC, Институт је преузео око 99 % свих европских стандарда или, тачније, 99,39 % европских стандарда (укључујући 99,08 % хармонизованих) које је објавио CEN, а који су до тог датума морали да буду имплементирани на националном нивоу у земљама чланицама ЕУ и Европске асоцијације за слободну трговину (ЕФТА), као и 97,33 % европских стандарда (укључујући 93,88 % хармонизованих) које је објавио CENELEC.

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину, као и за сваку наредну годину после ње, биће предвиђено доношење око 1.500 српских стандарда који су идентични одговарајућим европским, јер је то просечан број стандарда које CEN и CENELEC укупно објаве у току једне године и који се морају преузети на националном нивоу у прописаним роковима¹. Другим речима, то значи да је рад свих комисија за стандарде у Институту синхронизован са радом одговарајућих техничких радних тела (комитета и поткомитета) европских организација за стандардизацију, тј. да ће европски стандарди и сродни европски документи бити преузимањем као одговарајући српски документи у роковима које одређују CEN и CENELEC.

Имајући у виду укупан број планираних европских стандарда, њихово преузимање у 2024. години ће се вршити претежно методом проглашавања. Иако је за кориснике најкорисније превођење стандарда, ова метода ће бити коришћена у случајевима када заинтересоване стране желе и могу да обезбеде квалитетне стручне преводе европских, међународних или националних стандарда других земаља који служе као основа за доношење одговарајућих српских стандарда, односно финансијска средства која су потребна за прибављање таквих превода по тржишним условима. Институт је у претходном периоду објавио значајан број стандарда на српском језику чије преводе су доставиле заинтересоване стране. Иако ће се у остварењу овог циља у највећој мери ослањати на екстерне ресурсе, Институт ће такође ангажовати и своје материјалне и људске ресурсе у мери у којој то постојећи капацитети дозвољавају. Значајну подршку објављивању стандарда на српском језику представљају и сопствени ресурси Института, односно софтвер за превођење Градос који запослени Института користе за превођење нових издања стандарда претходно објављених на српском језику. Осим тога, измењена су интерна

правила стандардизације у делу којим се утврђује обавеза да се, под одређеним условима и према утврђеним критеријумима, нова издања стандарда који су претходно били објављени на српском језику такође доносе на српском језику.

С обзиром на чињеницу да су заинтересоване стране у нашој земљи до сада имале приступ нацртима стандарда само увидом у просторијама Института, на крају трећег квартала 2020. године Институт је омогућио свим заинтересованим странама бесплатно читање националних, европских и међународних радних докумената у фази јавне расправе и давање коментара на текстове тих докумената преко веб сајта Института. Према доступним подацима у време израде овог плана, предвиђено је да 663 нацрта европских радних докумената буде стављено на јавну расправу у 2024. годину чиме ће они бити доступни свим корисницима у нашој земљи а према динамици њиховог развоја за које су надлежна европска техничка тела.

Могући ризици, односно разлози за неостваривање плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину су:

- Динамичне промене у економском и политичком окружењу које утичу на смањење привредних активности, могућност поновне појаве епидемије, енергетска криза и разни други фактори могу значајно да утичу на редовно одвијање пословних активности Института и самим тим и на основну делатност Института, односно на реализацију плана доношења српских стандарда и сродних докумената.
- Активно учешће српских стручњака и њихова спремност да добровољним радом у комисијама за стандарде раде на доношењу српских стандарда и сродних докумената, као и њиховој хармонизацији са међународним и европским, могу да буду недовољно препознати од стране организација које су их делегирале за рад у комисијама, тако да у тим случајевима нису расположиви за ангажовање у потребном обиму, што се одражава на процес доношења српских стандарда из њихове области;
- Флукуација секретара комисија у секторима за стандардизацију или споро попуњавање упражњених радних места може да утиче на реализацију успостављених појединачних планова доношења стандарда. Поред тога, потребно је и дуже време (у просеку 6 месеци

¹ Крајњи рок до којег европски стандард који је донео Европски комитет за стандардизацију (CEN) мора бити примењен на националном нивоу јесте шест месеци од дана достављања стандарда националним чланицама (doa).

до годину дана) перманентног обучавања да би нови секретар почео ефикасно да обавља послове у вези са радом комисија за стандарде и доношењем стандарда, што такође може да успори процес рада.

- Заинтересоване стране редовно исказују потребу за усвајањем српских стандарда на српском језику, а то је и један од стратешких циљева Института. Пошто Институт располаже ограниченим ресурсима за превођење стандарда са енглеског на српски језик, у великој мери се ослања на екстерно прибављене преводе стандарда. У неким случајевима су такви преводи незадовољавајућег квалитета, што значајно

усложњава и продужава поступак доношења српских стандарда.

- Као пуноправни члан европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC Институт је преузео и обавезу да све европске стандарде укључи у национални систем стандардизације. Комисије за стандарде Института своје појединачне планове доношења европских стандарда прилагођавају одговарајућим европским техничким комитетима и њиховим плановима развоја стандарда. Због тога постоји објективна могућност за мања одступања у динамици доношења и објављивања наших националних стандарда у односу на планирану.

Табела 1 – Преглед планираног броја српских стандарда и сродних докумената по комисијама за стандарде и методама преузимања

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода рр (српски језик)	Методe рs и рr (енглески језик)	УКУПНО
А.1 Одељење за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај					
1.	A331	Поштански саобраћај	1	0	1
2.	B033	Ватростални материјали	0	8	8
3.	B082	Рударство	6	2	8
4.	B184/SS1	Савремени керамички материјали	0	8	8
5.	B321	Експлозивни за цивилну употребу	0	38	38
6.	C017-1	Методe хемијске анализе гвожђа и челика	1	6	7
7.	C017-2	Челик	6	43	49
8.	C026	Бакар и легуре бакра	6	9	15
9.	C079	Лаки метали и њихове легуре	2	8	10
10.	C119	Металургија праха	1	5	6
11.	C135	Испитивање без разарања	6	23	29
12.	C164	Механичка испитивања метала	3	16	19
13.	C263/SS1	Сигурно чување новца, вредносних предмета и носилаца података	0	2	2
14.	I211	Географске информације	0	15	15
15.	M010	Технички цртежи, толеранције, зупчаници, лежаји и навојни спојеви	4	66	70
16.	M011	Посуде и опрема под притиском	0	13	13
17.	M022	Друмска возила	0	16	16
18.	M023	Трактори и машине за пољопривреду и шумарство	2	24	26
19.	M039	Високе производне технологије, машине алатке и ситан алат	0	7	7
20.	M044	Заваривање и сродни поступци	3	59	62
21.	M049	Гасни апарати	0	15	15
22.	M057	Котловска постројења и цевоводи	0	35	35
23.	M070	Мотори са унутрашњим сагоревањем	0	1	1
24.	M096	Дизалице, опрема за дизање и континуални транспорт	3	21	24
25.	M108	Механичке вибрације и удари	0	1	1
26.	M115	Хидрауличне машине, криогена техника, мерење протока флуида у затвореним цевоводима и количине топлотне енергије мерење	2	61	63
27.	M127	Машине за земљане радове	8	16	24
28.	M153	Индустријске арматуре	0	15	15
29.	M178	Лифтови, покретне степенице и покретна газишта	2	8	10
30.	M180	Сунчева енергија	0	2	2
31.	M199	Безбедност машина	4	27	31
32.	M261	Адитивна производња	1	25	26
33.	PKS C174	Племенити метали	0	1	1

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода рр (српски језик)	Методe рs и рr (енглески језик)	УКУПНО
34.	M234	Гасна инфраструктура, опрема за природни и течни нафтни гас	0	13	13
35.	M295	Уређаји за грејање и грејна тела	2	14	16
36.	P256	Примене на железници	1	96	97
37.	B082/PKS B067	Нафтно рударство	0	24	24
38.	R188	Бродоградња и поморске конструкције	0	12	12
39.	S020	Ваздухопловство	0	158	158
40.	U043	Акустика у грађевинарству	0	2	2
41.	U059	Зграде и инжењерско-грађевински објекти	0	10	10
42.	U071	Бетон и компоненте бетона, армирани бетон и преднапрегнути бетон	2	12	14
43.	U071/PKS 1	Бетон и компоненте бетона, армирани бетон и преднапрегнути бетон – Цемент и креч	3	7	10
44.	U071/PKS 2	Бетон и компоненте бетона, армирани бетон и преднапрегнути бетон - Камен и агрегати	2	8	10
45.	U125	Елементи за зидање и покривање кровова	0	7	7
46.	U152	Гипс и производи од гипса	0	1	1
47.	U162	Врата, прозори и грађевинско стакло	0	21	21
48.	U163	Топлотна техника у грађевинарству	0	17	17
49.	U165	Снабдевање водом и инжењерство отпадних вода	6	24	30
50.	U166	Димњаци	0	1	1
51.	U182	Геотехника	3	10	13
52.	U189	Керамичке плочице и санитарна опрема	0	2	2
53.	U227	Материјали за путеве	3	16	19
54.	U247/SS1	Системи аутоматског управљања и надзора у зградама	0	5	5
55.	U250-1,8	Основе прорачуна конструкција, дејства на конструкције и сеизмички прорачун	0	18	18
56.	U250-3,4,9	Челичне конструкције, спрегнуте конструкције од челика и бетона и алуминијумске конструкције	1	23	24
57.	U250-5,6	Прорачун дрвених и зиданих конструкција	1	5	6
58.	U346	Конзервација културног наслеђа	0	4	4
59.	U 442	Информационо моделирање објеката – BIM	0	9	9
60.	Z021/PKS U092	Безбедност од пожара – Техничке мере безбедности зграда од пожара	0	17	17
61.	Z104	Логистика, контејнери за транспорт терета и унутрашњи транспорт	1	13	14
62.	Z169	Светлост и осветљење	2	9	11
63.	Z204	Безбедност друмског саобраћаја и интелигентни транспортни системи	0	16	16
64.	Z226	Опрема пута	1	3	4
65.	Z226/ PKS 1	Опрема пута - Заштитне ограде на путевима	0	1	1
Одељење за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај укупно:			89	1.174	1.263

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода рр (српски језик)	Методe рs и рr (енглески језик)	УКУПНО
А.2 Одељење за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде					
66.	A228	Туризам и сродне услуге	4	6	10
67.	A012	Величине, јединице и мерни инструменти	1	0	1
68.	A207	Системи менаџмента заштитом животне средине	4	2	6
69.	A260	Менаџмент људских ресурса	1	0	1
70.	A268	Одрживост и друштвена одговорност	0	0	0
71.	A292	Безбедност и отпорност	2	3	5
72.	A301	Менаџмент енергијом и уштеда енергије	0	1	1
73.	B028-1	Мазива и сродни производи	0	0	0
74.	B028-2	Горива нафтног порекла	2	29	31
75.	B048	Лабораторијска опрема	0	2	2
76.	B238	Чврста биогорива	2	14	16
77.	B336	Битумен, битуменска везива и флексибилне траке за хироизолацију	1	15	16
78.	C107	Корозија и заштита материјала од корозије металним и другим неорганским превлакама	5	17	22
79.	CASCO	Оцењивање усаглашености и менаџмент квалитетом	5	7	12
80.	D083	Опрема за спорт, рекреацију и игралишта	1	31	32
81.	D089	Плоче на бази дрвета	0	3	3
82.	D089/PKS H061-11	Плоче на бази дрвета – Адхезиви	0	2	2
83.	D136	Намештај	2	17	19
84.	D218	Обло дрво и резана грађа	5	4	9
85.	D218/PKS D038	Обло дрво и резана грађа - Трајност дрвета и производа на бази дрвета	3	7	10
86.	E034-12	Сензорске анализе	1	0	1
87.	E034-17	Системи менаџмента безбедношћу хране	2	0	2
88.	E034-2,11	Семе и плодови уљарица, масти и уља биљног и животињског порекла и њихови споредни производи	1	6	7
89.	E034-4	Жита, махуњаче и њихови производи	3	3	6
90.	E034-4/PKS E034-10	Жита, махуњаче и њихови производи – Храна за животиње	1	0	1
91.	E034-5	Млеко и производи од млека	1	6	7
92.	E034-6	Месо, живина, риба, јаја и њихови производи	2	1	3
93.	E034-9	Микробиологија и биотехнологија	2	15	17
94.	E034-3	Воће, поврће и њихови производи	2	0	2
95.	E034-7,8,15	Зачини, чај, кафа и какао	0	0	0
96.	E126	Дуван, производи од дувана и упаљачи	2	3	5
97.	E153	Машине за прехранбену индустрију	0	6	6
98.	E194	Посуђе и прибор у додиру са храном	1	0	1

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода рр (српски језик)	Методe рs и рr (енглески језик)	УКУПНО
99.	E275	Анализа хране – Хоризонталне методе	2	14	16
100.	F038	Текстил	2	20	22
101.	F094	Заштитна одећа и заштитна опрема	3	43	46
102.	F219	Еластичне, текстилне и ламинатне подне облоге	1	10	11
103.	G045	Гума и производи од гуме	2	18	20
104.	G061	Пластичне масе	3	71	74
105.	G120	Кожа и обућа	0	8	8
106.	H006	Целулоза, папир и картон	3	4	7
107.	H035	Боје, лакови и сродне технологије и производи	5	46	51
108.	H047	Хемија	1	1	2
109.	H054	Етарска уља	3	0	3
110.	H130	Графичка технологија,	3	2	5
111.	H134	Ђубрива, оплемењивачи земљишта и биостимулатори биљака	7	42	49
112.	H146	Квалитет ваздуха	0	20	20
113.	H147	Квалитет воде	4	29	33
114.	H190	Квалитет земљишта	1	15	16
115.	H193	Природни гас	0	13	13
116.	H217	Козметика	3	2	5
117.	M039-4	Машине за обраду дрвета	0	6	6
118.	Z021	Безбедност од пожара	0	17	17
119.	Z043	Заштита од буке	4	9	13
120.	Z052	Безбедност дечјих играчака и заштита потрошача	0	21	21
121.	Z076	Медицинска средства	3	134	137
122.	Z085	Заштита од јонизујућег зрачења	0	9	9
123.	Z106	Стоматологија	2	35	37
124.	Z172	Оптика, фотоника и заштита очију	1	21	22
125.	Z183	Циркуларна економија и управљање отпадом	4	18	22
126.	Z210	Системи менаџмента квалитетом и администрација у здравственој заштити	0	1	1
127.	Z229	Нанотехнологије	1	1	2
128.	Z261-5	Амбалажа	2	3	5
Одељење за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде укупно:			116	833	949
А.3 Одељење за издавачку делатност и превођење					
129.	A046	Информације и документација	0	2	2
Одељење за издавачку делатност и превођење укупно:			0	2	2
УКУПНО ЗА ОПШТЕ ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ:			205	2.009	2.214

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода рр (српски језик)	Методe рs и рr (енглески језик)	УКУПНО
Б.1 Одељење за електроенергетику и електронику					
130.	N001	Терминологија	4	0	4
131.	N002	Обртне електричне машине	0	13	13
132.	N003	Структуре и елементи информација, принципи идентификације и означавања, документација и графички симболи	0	7	7
133.	N004	Хидрауличне турбине	0	10	10
134.	N005	Парне турбине	0	1	1
135.	N009	Електрична опрема и системи на железници	0	41	41
136.	N010	Флуиди за примену у електротехници	0	10	10
137.	N011	Надземни водови	5	11	16
138.	N013	Општи аспекти за снабдевање електричном енергијом, мерење електричне енергије и управљање оптерећењем	3	16	19
139.	N014	Енергетски трансформатори	0	23	23
140.	N015	Изолациони материјали у електротехници	3	31	34
141.	N017	Високонапонска постројења	2	29	31
142.	N020	Електрични каблови	0	39	39
143.	N021	Ћелије и батерије	0	59	59
144.	N022	Енергетска електроника и полупроводничке компоненте	0	30	30
145.	N023	Електроинсталациони прибор	2	64	66
146.	N025	Физичке величине и јединице	0	2	2
147.	N026/SS2	Електролучно заваривање	0	2	2
148.	N031	Електрични уређаји у потенцијално експлозивним атмосферама	0	33	33
149.	N032	Осигурачи	0	8	8
150.	N033	Енергетски кондензатори	0	6	6
151.	N034	Сијалице и придружена опрема	0	44	44
152.	N040	Електронске компоненте	0	48	48
153.	N044/SS2	Безбедност машина – електротехнички аспекти	0	7	7
154.	N048	Електромеханички саставни делови и механичке конструкције за електронске уређаје	4	11	15
155.	N057	Управљање и комуникација у електроенергетском систему	0	14	14
156.	N061	Перформансе и безбедност електричних апарата за домаћинство и сличних електричних апарата	0	109	109
157.	N064	Електричне инсталације	10	14	24
158.	N070/SS2	Степен заштите помоћу кућишта	0	0	0
159.	N078	Рад под напоном	0	6	6
160.	N079	Алармни системи	0	7	7
161.	N081	Заштита од атмосферског пражњења	0	8	8
162.	N082	Соларни фотонапонски енергетски системи	5	18	23

Ред. бр.	Ознака комисије за стандарде	Назив комисије за стандарде, односно уже области стандардизације	Број стандарда и сродних докумената		
			Метода рр (српски језик)	Методe рs и рr (енглески језик)	УКУПНО
163.	N085	Опрема за мерење електричних и електромагнетских величина	4	9	13
164.	N088	Ветроенергетски системи	0	9	9
165.	N089	Испитивање опасности од пожара	0	0	0
166.	N094	Електромеханички и електрични мерни релеји и заштитна опрема	0	60	60
Одељење за електроенергетику и електронику укупно:			42	799	841
Б.2 Одељење за телекомуникације и информационе технологије					
167.	II/02/SS2	Скупови кодираних знакова	0	0	0
168.	II/06/SS2	Телекомуникације, размена информација и менаџмент подацима	0	13	13
169.	II/07	Софтверски инжењеринг, примена ИТ у образовању и Интернет	1	4	5
170.	II/31	Аутоматска идентификације и обухватање података и електронска размена података	3	3	6
171.	I215	Информатика у здравству	0	24	24
172.	I224	Идентификација, картице, финансијске услуге и технике безбедности у ИТ	1	12	13
173.	N045/SS2	Нуклеарна инструментација	0	9	9
174.	N051/SS2	Феритни материјали и суперпроводност	0	16	16
175.	N062	Електромедицински уређаји	3	50	53
176.	N065	Мерење и управљање у индустријским процесима и међусобно повезивање ИТ уређаја	0	79	79
177.	N086	Комуникациони проводници, каблови, компоненте, прибор, уређаји и системи	0	26	26
178.	N100/SS2	Аудио, видео и мултимедијални системи, уређаји и опрема	1	122	123
179.	N104	Услови околине, класификација и методе испитивања	0	19	19
180.	N210	Електромагнетска компатибилност	6	47	53
181.	NETSI	Телекомуникационе технологије	1	13	14
Одељење за телекомуникације и информационе технологије:			16	437	453
УКУПНО ЗА ОБЛАСТИ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ, ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА:			58	1.236	1.294
УКУПНО:			263	3.245	3.508

Табела 2 – Преглед броја српских стандарда и сродних докумената по фазама и месецима израде

Фаза израде	Број стандарда и сродних докумената по месецима												УКУПНО (на српском и енглеском језику)
	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.	
Нацрт стандарда	169	119	133	127	119	108	141	62	98	32	34	4	1.146
Дефинитивни текст нацрта	74	71	155	111	159	105	166	115	125	145	152	105	1.483
Стандард	76	101	104	106	72	165	116	143	136	112	144	169	1.444

Табела 3 – Преглед броја српских стандарда и сродних докумената којима се преузимају европски стандарди и сродни документи по фазама и месецима израде

Фаза израде	Број стандарда и сродних докумената по месецима												УКУПНО (на српском и енглеском језику)
	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.	
Нацрт стандарда	166	89	114	92	109	92	129	52	88	27	34	4	996
Дефинитивни текст нацрта	74	71	127	106	133	87	155	102	111	125	137	102	1.330
Стандард	75	99	102	77	67	138	98	131	119	98	133	145	1.282

Табела 4 – Преглед броја српских стандарда и сродних докумената којима се преузимају међународни стандарди и сродни документи по фазама и месецима израде

Фаза израде	Број стандарда и сродних докумената по месецима												УКУПНО (на српском и енглеском језику)
	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.	
Нацрт стандарда	0	25	7	25	6	8	7	8	7	5	0	0	98
Дефинитивни текст нацрта	0	0	25	2	21	15	5	3	9	12	9	2	103
Стандард	1	2	2	25	2	21	15	5	3	9	8	12	105

Табела 5 – Преглед броја српских стандарда и сродних докумената који се доносе на српском језику по фазама и месецима израде

Фаза израде	Број стандарда и сродних докумената по месецима												УКУПНО (на српском језику)
	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.	
Нацрт стандарда	3	28	32	27	11	24	52	21	14	3	1	3	219
Дефинитивни текст нацрта	2	4	11	5	16	17	28	20	12	25	66	11	217
Стандард	5	2	4	12	5	17	17	29	25	12	19	74	221

Табела 6.1 – Преглед броја стандарда и сродних докумената које су предложили заинтересоване стране за план доношења за 2024. годину

Ред. бр	Назив организације	Укупан број предложених стандарда						
		европски		међународни		изворни	остали	
		на српском	на енглеском	на српском	на енглеском		на српском	на енглеском
1.	Ана лаб доо					1		
2.	CONPRO М	3						
3.	Електродистрибуција Србије д.о.о.			2			3	
4.	Агенција за енергетику	2		2 ¹⁾				
5.	Министарство рударства и енергетике		6		4	14	2	
6.	Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства	3						
7.	Рател	ИСС је дописом обавештен да Рател нема захтеве за доношење стандарда.						
8.	Металинспект д.о.о.	1						

¹⁾ Затражен је превод основног издања међународног стандарда и његове измене.

Табела 6.2 – Преглед броја унетих српских стандарда и сродних докумената од заинтересованих страна за план доношења за 2024. годину

Ред. бр	Назив организације	Број планираних стандарда који су унети у план за 2024.						
		европски		међународни		изворни	остали	
		на српском	на енглеском	на српском	на енглеском		на српском	на енглеском
1.	Агенција за енергетику	1		1 ¹⁾				
2.	CONPRO М	3						
3.	Електродистрибуција Србије д.о.о.			1			3	
4.	Министарство рударства и енергетике				3	7		
5.	Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства	1						
6.	Металинспект д.о.о.	1						

¹⁾ Превод основног издања међународног стандарда и његове измене унети су у план за 2024. годину као консолидовано издање.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

На основу захтева за усвајање српских стандарда у 2024. години које су Институту доставили државни органи, јавна предузећа и установе као и привредна друштва, у даљем тексту представљени су резултати извршених анализа.

Комисија за стандарде KS E034-3, *Производи од воћа и поврћа* није прихватила предлог организације Ана лаб доо за доношење изворног стандарда *Јака алкохолна пића - Општи технички захтеви и услови у процесу производње јаких алкохолних пића од шљиве са контролисаним називом "Ракија од шљиве" и "Шљивовица"* у достављеном облику и враћен је подносиоцу на дораду. Образложење комисије је тај да, осим што је овај предлог стандарда у супротности са постојећим Законом о јаким алкохолним пићима, овај стандард би требао да прецизније дефинише ознаку географског порекла док би у технолошком смислу значајно ограничио велики број произвођача који раде дестилацију на савременим уређајима и који производе ракију врхунског квалитета.

Организација CONPRO M је предложила усвајање три европска стандарда на српском језику. Имајући у виду да предлагач не може да обезбеди превод, Институт ће из сопствених ресурса да обезбеди преводњење 2 европска стандарда (укупно 223 страна) и та два стандарда су унета у план доношења за наредну годину док ће трећи стандард превести надлежна комисија за стандарде.

Електродистрибуција Србије д.о.о је предложила доношење два међународна стандарда на српском језику. Од та два стандарда, један је већ донет на српском језику док ће превод другог стандарда обезбедити релевантна комисија за стандарде. На захтев Електродистрибуције Србије д.о.о. је обезбеђена сагласност Немачке организације за стандардизацију VDE да се три национална Немачка стандарда преузму као српски стандарди, уз услов да је дозвољено њихово објављивање искључиво на српском језику. Пошто ће Електродистрибуција Србије д.о.о. до краја ове године да обезбеди преводњење ова три документа са немачког на српски језик сва три VDE стандарда уврштена су у план за 2024. годину.

Министарство рударства и енергетике је затражило усвајање шест европских стандарда на енглеском језику од којих је анализом захтева утврђено да су пет стандарда већ донета а један је у фази дефинитивног текста. Такође је тражено усвајање четири међународна стандарда на енгле-

ском језику, од којих утврђено да је један стандард већ донет а три ASTM-а су уврштени у план за 2024. годину. Од Сектора за нафту и гас овога министарства тражено је доношење два DEFENCE стандарда на српском језику. Захтев за доношење DEFENCE стандарда није уврштен у план из разлога што доношење тих докумената није у надлежности Института. Поред наведеног, Министарство рударства и енергетике затражило је ревизије 13 повучених изворних стандарда. Ови стандарди су преиспитани 2022. године и тада је донета одлука о њиховој ревизији. У току је реализација 7 ревизија стандарда који су били унети у план за 2023. годину док је преосталих шест стандарда унето у план за 2024. годину.

Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства затражило је усвајање три европска стандарда на српском језику. Анализом је утврђено да је један стандард већ донет на српском језику. У комуникацији са предлагачем договорено је да се у план за 2024. годину унесе други стандард који се цитира у Уредби о утврђивању плана управљања водама (иницијални превод ће обезбедити ИСС својим интерним ресурсима).

Агенција за енергетику Републике Србије је предложила преводњење два европска и једног међународног стандарда и његове измене. Предлагач ће обезбедити иницијални превод једног европског стандарда као и међународног стандарда и његове измене до краја трећег тромесечја 2024. године тако да су стандарду унет у план за 2024. годину. Међународни стандард и његова измена унети су као консолидовано издање у план за 2024. годину иако су на енглеском језику доступни као засебна издања. Један европски стандард није унет у план за 2024. годину јер се у првом тромесечју 2024. године очекује објављивање новог издања. Са предлагачем је договорено да се, у складу са расположивошћу њихових капацитета за преводњење, стандард донесе ван плана за 2024. годину.

Рател је дописом обавестио Институт да потребу за српским стандардима исказују преко својих представника у комисијама за стандарде из ових области и да немају захтеве за план за 2024. годину.

Металинспект д.о.о. је затражио преводњење ревизије европског стандарда. Објављивање новог издања стандарда планирано је за први квартал 2024. године, а преводњење стандарда је унето у план за 2024. годину.